

Pedagogická fakulta

Katedra psychologie

Seminář k psychologii duševního vývoje

HRA

Vypracovala: Alžběta Haalová

Čj + Ov

Brno, 2008

Obsah

Obsah.....	2
Úvod.....	3
Co je hra a k čemu slouží.....	4
Klasifikace (druhy) her.....	5
Hra s výtvarným materiálem.....	6
Hra s hračkami a různými předměty.....	9
Hra pro rozvoj logického myšlení.....	10
Pohybová hra.....	11
Závěr.....	12
Seznam literatury.....	13

Úvod

Téma seminární práce, které jsem si zvolila, zní hra. To, že jsem mohla napsat tuto práci, mi umožnila návštěva Mateřské školky Juliánka v Jihlavě. Domluvit se s paní učitelkou nebyl žádný problém, a proto jsem se tedy v pátek 11. 4. v 7 hodin ráno mohla setkat s dětmi, které se tímto na chvíli staly mou „učební pomůckou“.

Dopředu jsem měla samozřejmě připravené hry a otázky, ale abych si získala důvěru dětí, snažila jsem se o nenásilný přístup a spontánní chování.

Úkolem této práce bylo pozorování dětí při hře. Ale pozorovat děti při jediné hře, se mi zdálo velmi jednostranné a výsledek by tak mohl být zkreslený. Proto jsem si vybrala čtyři krátké hry a každá z těchto her se zaměřovala na jinou oblast vývoje dítěte.

Na úvod jsem pro uvolnění vybrala hru s výtvarným materiálem s názvem „Dokresli mě“, následovala hra s hračkami a různými předměty, která se jmenovala „Co držíš v ruce?“, poté přišla na řadu hra zaměřující se na logické uvažování – „Procházka“ a poslední byla pohybová hra, která se jmenovala „Co dělám“. Postup a výsledky popisují v jádru práce.

Věk dětí se pohyboval od 4 do 6 let, proto se objevily rozdíly, a to především u hry s výtvarným materiálem a u hry zaměřené na logické myšlení. Ve třídě bylo 16 dětí, přičemž obvykle jich bývá 25.

Při výběru her jsem se inspirovala knihou 111 námětů pro tvořivou hru dětí. Sborník činností pro mateřské školy od Renaty Špačkové.

Co je hra a k čemu slouží?

Prostřednictvím tvořivých her a námětů můžeme přispět k tomu, aby dítě poznávalo okolní svět, své kamarády a také samo sebe. Zároveň nenásilnou formou pomáháme dětem rozvíjet řeči i mimoslovní vyjadřování, obohacovat slovní zásobu. Učíme děti naslouchat druhým lidem a komunikovat s nimi. Děti si zdokonalují jemnou i hrubou motoriku, pohybové dovednosti, smyslové vnímání, tvořivé a výtvarné schopnosti, logické myšlení i myšlení obecně.

Tvořivá činnost dětí vždy zaujme, protože jim umožňuje projevit vlastní fantazii a nápady. Dětem má být ponechán dostatečný prostor a čas pro rozvoj jejich tvořivosti. Tato činnost navozuje přátelskou, radostnou, uvolněnou atmosféru, která pomáhá zapojit se i dětem ostýchavým. Výsledky tvořivých prací odrážejí individualitu dětí a často odkrývají jejich osobité vyjadřovací schopnosti. Učitelce i rodičům tvořivá činnost dítěte umožňuje jeho bližší poznání.

Zajímavé náměty, vhodně zvolené pomůcky a motivace většinou přilákají všechny děti. Důležitá je především osobitost učitelky, která se spolu s dětmi do tvořivých aktivit zapojuje, ať jako jeden z přímých účastníků hry, nebo jako rádce. Tato činnost by měla probíhat v uvolněné atmosféře, bez zbytečného poučování.

Prostřednictvím her darujeme dětem do života neocenitelnou schopnost vidět věci z více stran, přistupovat tvořivě k řešení úkolů a problémů, přicházet s vlastními myšlenkami, náměty i nápady a umět je uplatnit.

Tvořivé hry mohou také pomoci zvládnout problematické situace a potíže, které mohou vyvolávat poruchy chování, disharmonické nadání a další obtíže u některých dětí.

Klasifikace (druhy) her

1. Manipulační hry

- zacházení s předměty
- pro rozumový vývoj dítěte

2. Pohybové hry

- podstatu tvoří pohyb

3. Tématické

- hry pro něco
- děti v nich sehrávají různé role

4. Konstruktivní

- výsledkem je nějaké dílo (podle vzoru nebo fantazie)
- rozvíjí přesnost, představivost a systematicčnost
- děti by měli být vedeni k dokončení díla a kritickému zhodnocení

5. Didaktické

- vedou k určité výchově

Hra s výtvarným materiálem

Pokud do výtvarné činnosti zapojíme fantazii a tvořivost dětí, vyhneme se stereotypům a můžeme i v dětech, které cítí určitou nechuť k výtvarné práci probudit o tuto činnost zájem. Hra s výtvarným materiálem by měla předcházet vhodná nápaditá motivace. Tyto hry pomáhají k uvolnění jejich výtvarného projevu a podněcují přirozenou dětskou zvědavost. Výtvarná činnost dále napomáhá k rozvoji představivosti, jemné motoriky, technické zručnosti a estetického citění.

Hra „Dokresli mě“

Postup: Na čtvrtce papíru je nalepená postava nebo jen portrét, avšak část obrázku chybí. Úkolem dětí je, dokreslit postavu či portrét, popřípadě dokreslit pozadí.

K dispozici děti mají barevné pastelky.

Užitá motivace: Skřítek Nezbeda vygumoval části obrázků, zůstaly tu jen jejich části. Podívejte se, jak jsou smutné, zkusíme je rozveselit! Stačí šikovné ručky a dobré nápady.

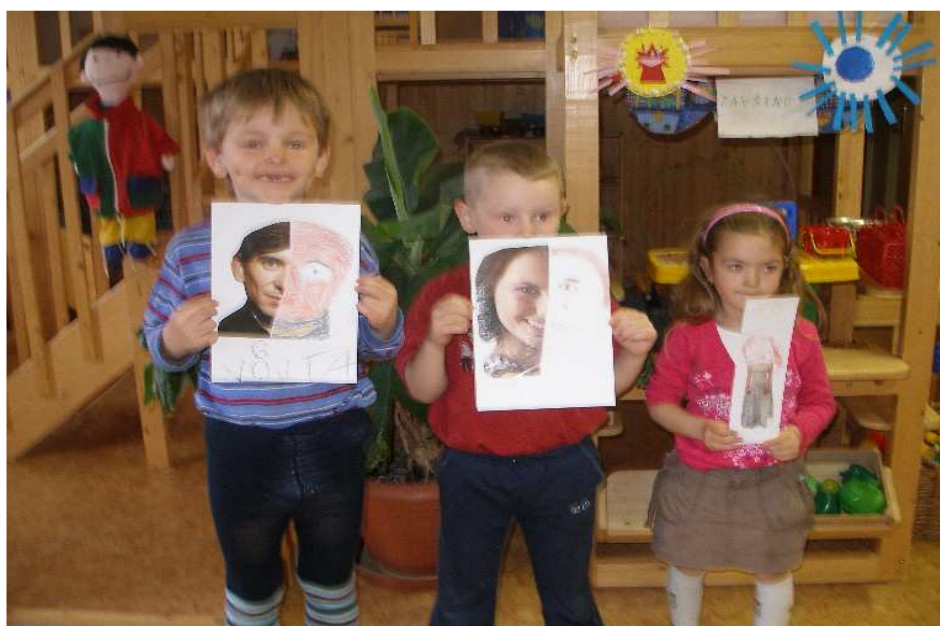
Výsledek: Tato hra skutečně vyvolala zájem dětí, i když z ní ze začátku měly obavy. Tato hra nejzřetelněji ukázala rozdíly mezi předškolními dětmi:

Čtyřleté děti měly hlavně problémy s držním tužky, většinou kreslily jen jednou barvou a s dokreslením obličejů či postav měly také problémy. Často vynechávaly části obličejů. I když je tato hra doporučena od čtyř let, já bych jí doporučila spíše starším dětem.

U pětiletých dětí byl již znatelný velký posun oproti mladším dětem. Neměly problém s výběrem adekvátních barev, dokázaly odhadnout velikost částí těla. Největší problém měly s dokreslením nosu, buď ho vynechaly nebo místo toho, aby ho dokreslily, tak nakreslily nový.

Šestileté děti už neměly problémy s držním tužky, dokázaly vybarvovat a vybíraly si vhodné barvy. Zaměřovaly se už i na detaily, jakými byly například náušnice, náramky, oblečení apod.

Nevím, čím je to způsobené, ale některé děti, převážně chlapci, byly přesvědčeni, že obočí mají jen ženy,

Hra s hračkami a různými předměty

Manipulace a hry s předměty a doplňky jsou dětem blízké. Snaha uchopit lákavý předmět se projevuje již několik měsíců po narození dítěte. Děti se učí používat věci a hračky, které jsou jim známe, novým, neobvyklým způsobem s využitím vlastní tvořivosti.

Hra „Co držíš v ruce“

Postup: Dítěti, které se přihlásí, zavážeme oči šátkem. Z krabice si toto dítě vybere nějaký předmět. Předmět zkoumá hmatem a pokouší se určit, co drží v ruce. Uhodne-li, co drží v ruce, sejmeme mu šátek.

Užitá motivace: Čarovná krabice je plná překvapení a tajemství. Zkusíme některé vytáhnout a zjistíme, co krabice ukrývá. To je však pouze pro toho, kdo se nebojí a nechá si na chvíli „zavřít“ oči kouzelným šátkem. Potom může něco vytáhnout z čarovné krabice.

Cíl: Rozvíjet schopnost rozeznávat předměty hmatem (hmatové vnímání).

Výsledek: Tato hra děti bavila, bez problémů dokázaly poslepu rozeznat všechny předměty. Mladší děti se bály nechat si zavázat oči, ale s pomocí starších dětí tento strach překonaly a ani oni neměly problém s identifikací předmětů.

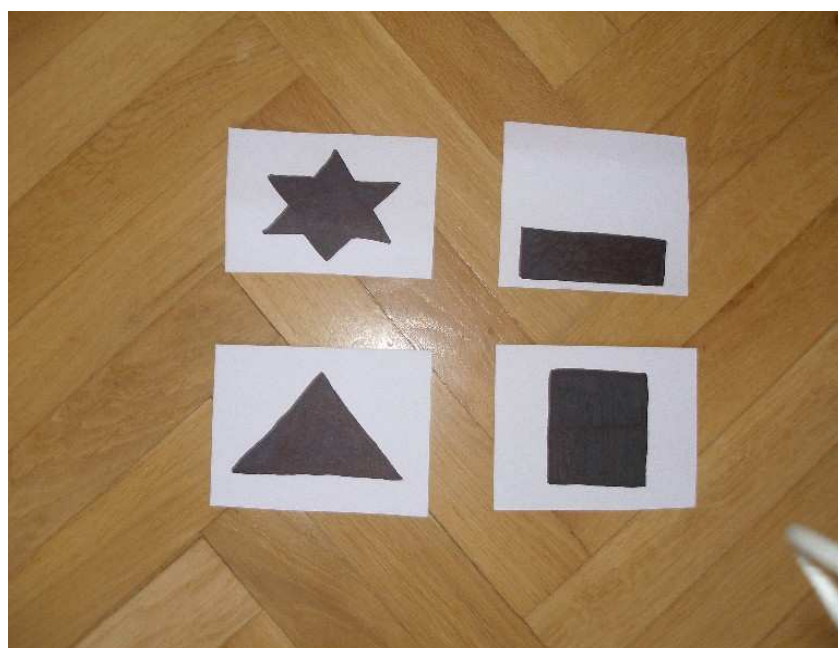
Hra pro rozvoj logického myšlení

Pomocí těchto her se děti seznamují se základy předmatematické výchovy, rozšiřují a upevňují si znalosti z této oblasti. Děti rozvíjejí své logické myšlení, prostorovou představivost a orientaci.

Hra „Procházka“

Postup: Na karty nakreslíme nebo nalepíme základní geometrické tvary. Na zadní stranu napíšeme druh pohybu, který bude karta představovat. Při zvednutí karty, děti vykonají daný pohyb.

Výsledek: Děti při této hře prokázaly znalost dopravních značek, převážně předškoláci jich dokázaly vyjmenovat poměrně dost. Tato hra sice děti bavila, ale problémem bylo udržení kázně, určitě bych tuto hru doporučila hrát v přírodě popřípadě v tělocvičně.

Pohybová hra

Každodenní pohybové činnosti jsou pro děti velmi důležité, protože děti aktivizují, probouzejí jejich pohybovou tvořivost, učí je neverbálnímu sebevyjádření a přispívají k zlepšení jejich pohybové koordinace a tělesné kondice.

Hra „Co dělám?“

Postup: Děti se posadí na koberci do půlkruhu. Předvedeme jednoduchý pohyb: „Hádejte, hádejte – co já dělám?“ Např. tančím, baletím, běhám, létám, skáču, lyžuji apod. Ten, kdo správně uhádl, může zkusit předvést další pohyb, který následuje po krátké deklamaci: „Hádejte, hádejte – co já dělám?“ Děti předvádí např. různé druhy sportů, typickou činnost během dne.

Cíl: Rozvoj pohybových schopností a dovedností z dramatické oblasti. Schopnosti mimoslovního vyjádření.

Výsledek: Pantomima děti bavila, až na výjimky neměly problém rozeznat činnosti, které vykonávaly ostatní děti. Zde projevíly svoji nápaditost. Ale zájem projevíly především starší děti, nejmladší se účastnit nechtěly.

Závěr

Cílem této práce bylo alespoň z části proniknout do přemýšlení a vnímání dětí předškolního věku. Tato práce pro mne byla skutečným přínosem, už jen proto, že čas strávený ve společnosti dětí byl příjemný. Při tvorbě takovéto práce se člověk skutečně může dočkat odměny. Pro mne touto odměnou byla radost, kterou děti projevovaly při plnění mnou zvolených her. Myslím, že to považovaly za příjemnou změnu.

I když se jednalo o krátkou návštěvu mateřské školky, myslím, že můžu říct, že i v dnešní přetechizované době, v době, kdy téměř každé předškolní dítě vlastní mobilní telefon, má přístup k počítači, tráví příliš času u televize, by se neměla funkce mateřských školek podceňovat, má nezastupitelnou úlohu při přípravě dítěte na školu. Protože pouze zde si děti mohou zvyknout na společnost druhých dětí a samozřejmě na autoritu.

Podle mého názoru byly děti poměrně ukázněné a hry plnily se zaujetím, ale je samozřejmé, že děti se v přítomnosti cizích lidí chovají trochu jinak.

Velkým přínosem pro děti je také prostředí, ve kterém tráví dost času. Mohu potvrdit, že vybavení jihlavské mateřské školky Juliánka je skutečně výborné. Každá třída je vybavena vlastním dřevěným hradem, který zabírá asi čtvrtinu třídy. Školka je nově opravena a myslím, že splňuje požadavky i náročnějších rodičů. I zde jsem se mohla přesvědčit, že finanční stránka je velice důležitá. Ale věřím, že na prvním místě by stále měla být práce učitelů, která je vždy rozhodující.

Seznam literatury

1. Špačková, R.: 111 námětů pro tvořivou hru dětí. Sborník činností pro mateřské školy. Praha 1999, Portál.